

# **En spørreundersøkelse om lesing av vitenskapelige artikler**

**Liv Inger Lamøy – en masteroppgave**

## **Jeg har forsøkt å finne ut noe om:**

---

- ▶ utbytte og verdi av lesing av vitenskapelige artikler
- ▶ bibliotekets rolle i anskaffelsen av artiklene



# Hvorfor en slik undersøkelse?

---

- ▶ Hvilke resultater bidrar biblioteket til med sine tjenester og ressurser.
- ▶ Har biblioteket utspilt sin rolle? – Trenger en kunnskapsbasert diskusjon.

## Og en ting til...

- ▶ Fornøyde bibliotekbrukere!
- ▶ ...er selvsagt bra, men det er vanskelig å få konkrete tilbakemeldinger, som gjør at bibliotekene kan videreutvikle tjenestene



## Trenger vi Universitetsbiblioteket?

Datatid. Universitetsbiblioteket har fungert fint. Inntil i dag.

**Meninger**

**Kai A. Olsen** professor, Høgskolen i Molde og Universitetet i Bergen

Oppdatert: 12.aug. 2012 20:03



Del



Tweet



E-post



Lagre artikkelen i leselisten



Kai A. Olse, professor,  
Høgskolen i Molde og  
Universitetet i Bergen

Selv om biblioteket gjerne vil fokusere på innholdet i bøkene, er institusjonen bygget på det faktum at bøker er trykket på papir. Derfor trenger biblioteket mange bokhyller, samt ansatte for å organisere det hele. Inntil i dag! Nå kan bøker lagres som datafiler og gjøres tilgjengelig overalt.

Med mange tusen eksemplarer trenger biblioteket avanserte katalogsystemer for å organisere samlingene. Inntil i dag! Når en bok er på digital form, som en datafil, kan datamaskinen finne frem til det vi søker nå en brøkdel

annonse

[Hvorfor vises](#)



**Bibliot  
hogst**

# Verdi - utfordring

---

- ▶ Informasjons- og kulturøkonomi:
  - ▶ Bibliotek er ikke del av et regulært marked.
  - ▶ Hvordan verdsette et gode som bibliotek?
  
- ▶ To betydninger av verdi:
  - ▶ value in exchange – *bytteverdi*
  - ▶ value in use - *bruksverdi*

Saracevic, T. og Kantor, P. B. (1997) Studying the value of library and information services. Part I. Establishing a theoretical framework, *Journal of the American Society for Information Science*, 48(6), s. 527-542.

---



# Utbytte

---

- ▶ Begrepen *verdi* og *utbytte* er nært knyttet sammen.
- ▶ *Utbytte* inngår i verdibegrepet, sier noe om verdi.
- ▶ Kan brukes som surrogat, eller utgangspunkt, for å måle verdi Town (2011).
  
- ▶ Måling av utbytte må være i samsvar med institusjonens mål – for eksempel faglige ansattes forskningsproduksjon og undervisning Oakleaf (2010).

Oakleaf, M. (2010) The value of academic libraries: a comprehensive research review and report. Association of College & Research Libraries.

Town, J. S. (2011) Value, Impact, and the Transcendent Library: Progress and Pressures in Performance Measurement and Evaluation, *The Library Quarterly*, 81(1), s. 111-125.

---



# Metode

---

## ▶ **Spørreundersøkelse**

- ▶ kvantitativ undersøkelse, med kvalitativt innslag (to åpne spørsmål, 20 til sammen)
- ▶ utvalg: faglig ansatte ved Høgskolen i Sør-Trøndelag

## ▶ **Utgangspunkt:**

- ▶ sist leste vitenskapelige artikkel (critical incident)
- ▶ sammenlignet resultatene med resultater fra studie av 6 britiske universitet:

Tenopir, C. og Volentine, R. (2012) UK Scholarly Reading and the Value of Library Resources: Summary Results of the Study Conducted Spring 2011. Center for Information and Communication Studies, University of Tennessee.







## Antall publiseringer i de ulike stillingskategoriene

Stillingskategori	N	Artikler i fagfelle-vurderte tidsskrifter	Viten-skapelige bøker	Kapitler i vitenskapelige bøker	Artikler som ikke er fagfelle-vurderte	Lære-bøker	Artikler i konferanse-rapporter
Stipendiat	19	17	12	15	14	12	13
Gjennomsnitt pr. person i kategorien		0,9	0,6	0,8	0,7	0,6	0,7
Høgskolelærer	8	6	4	4	6	4	5
Gjennomsnitt pr. person i kategorien		0,8	0,5	0,5	0,8	0,5	0,6
Amanuensis/-høgskolelektor	37	34	27	28	29	27	30
Gjennomsnitt pr. person i kategorien		0,9	0,7	0,8	0,8	0,7	0,8
Førsteamanuensis/-førstelektor	69	57	31	45	38	33	39
Gjennomsnitt pr. person i kategorien		0,8	0,4	0,7	0,6	0,5	0,6
Professor/dosent	11	10	7	9	10	6	10
Gjennomsnitt pr. person i kategorien		0,9	0,6	0,8	0,9	0,5	0,9
Totalt	144	124	81	101	97	82	97

Altså..... Ingen klar sammenheng mellom antall publiseringer og stillingskategorier. Heller ingen store ulikheter i antall publiseringer i tellende kontra ikke-tellende kanaler.

# Lesing av vitenskapelige artikler

---

- ▶ Hvor mange vitenskapelige artikler ble lest den siste måneden?
  - ▶ HiST: I gjennomsnitt ca. 9 vitenskapelige artikler pr mnd.  
= ca. 103 pr år
- ▶ Studie fra 6 britiske universitet: ca. 22 artikler pr mnd.  
= ca. 267 pr år

Studier fra USA: antallet var 150 pr år i 1977 og har økt jevnt siden (Tenopir and Volentine 2012)



# Tidsbruk

---

Tidsbruk = indikasjon på hvor verdifull bibliotekets samlinger er for forskning og undervisning

- ▶ Tid brukt på artikkellesing siste måned:
  - ▶ HiST: i snitt 7,5 timer pr mnd. = 90 timer pr. år (12 arbeidsdager)
- ▶ Britisk studie:
  - ▶ 18 timer pr mnd. = 216 timer pr. år (29 arbeidsdager)



# Tidsbruk

---

Tid brukt pr. år på å lese vitenskapelige artikler som er anskaffet *gjennom biblioteket*:

- ▶ HiST: **30 timer pr. år (av 90 timer totalt)**
- ▶ Britisk studie: 144 timer pr. år (av 216 timer totalt)

Antagelse: Ulikhetene i artikkellesing/tidsbruk kan forklares med naturlige ulikheter mellom universitet og en høyskole. Bør gjøres flere undersøkelser på norske høyskoler for å bekrefte eller avkrefte antagelsen.

---



# Hvor ble artiklene oppdaget?

---

- ▶ De fleste ble oppmerksomme på sist leste artikkel gjennom:
  - ▶ en annen person (30 %)
  - ▶ søk (28 %)
    - ▶ 1/3 av disse hadde funnet artikkelen i Google, Google Scholar eller lignende. Resten hadde søkt i bibliotek katalogen eller andre databaser/tidsskriftpakker.
  - ▶ personlig abonnement (15 %)
  - ▶ bibliotekets trykte tidsskrifter (3 %)



## ..og hvor ble de skaffet fra?

---

	HiST %	Britisk studie %
Anskaffet gjennom biblioteket	33,3	67,3
Personlig anskaffelse	17,4	4,7
Anskaffet gjennom andre kanaler	49,3	28
Total	100	100



# Mulige årsaker (til forrige bilde)?

---

- ▶ Samme som før: universiteter/høyskoler.
- ▶ Hva er det som gjør at biblioteket har større verdi enn en konkurrent for sine brukere? Bibliotekene å ha så god kontakt med brukerne at de vet hvordan de skal hjelpe dem å oppnå sine mål (Oakleaf, 2010).

*Mitt inntrykk er at bibliotekene på HiST gir et svært godt tilbud - men at vi ansatte sjøl må ta kontakt for å få benyttet oss av det. Dersom biblioteket inviterte seg inn på lærermøter e.l., ville muligheten kanskje ligge lenger fram i panna.*



- 
- ▶ Kategorien «**Anskaffet gjennom andre kanaler**» består av flere underkategorier:
    - open access-artikler: 19 % (UK: 9 %)
    - kopier fått fra kolleger eller andre: 17 % (UK: 6 %)
    - tidsskrift som avdelingen abonnerer på og som ikke er administrert av biblioteket: (7 %)
    - «Andre»: 7 %

Halvparten av open access-artiklene viste seg ved nærmere undersøkelse å ikke være publisert i OA-, men i abonnementsbelagte tidsskrift (må tas høyde for at en del av artiklene likevel kunne vært funnet i åpne arkiv etc).





# Sammenheng mellom publiseringsår og hvor artiklene ble skaffet fra

---

- ▶ Halvparten av alle artiklene var publisert i løpet av de siste 18 månedene.
- ▶ 12 % av artiklene var 10 år eller eldre.

Det er en tendens til at eldre artikler skaffes gjennom biblioteket og de fleste av de nyeste artikler skaffes gjennom personlige abonnement.

Konsekvenser for biblioteket? Backfiles? Embargo?

---



# Hva brukes artiklene til?

---

	%
Forskning	42,0 %
Undervisning og veiledning	17,5 %
Faglig oppdatering	20,3 %
Skriving av søknader, rapporter, artikler, presentasjoner, etc. (for eksempel søknader om forskningsstøtte)	14,0 %
Etter- og videreutdanning	1,4 %
Annet	4,9 %
Total	100,0 %

12 %



---

*«Helt nødvendige for forskning, delvis også for undervisning»*

*«De spiller en stor rolle i arbeidet med å holde meg oppdatert på eget forskningsfelt - og i noen mindre grad innenfor undervisning»*



## Et sitat som fortjener å bli lest

---

*«Vitenskapelige artikler spiller ofte rollen som en litt fjern bekjent eller slektning som kommer og hilser på, presenterer sine synspunkt, og som jeg kan ta til motmæle mot, eller skyve foran meg eller lene meg på - avhengig av mitt forhold til vedkommende artikkel.»*



# Viktigste utbytte av artikkellelesingen:

---

- ▶ Inspirerte til ny tenkning og/eller nye ideer (50 %)
- ▶ Forbedret resultatet (34 %)
- ▶ Snevret inn/utvidet/forandret fokus (26,4 %)



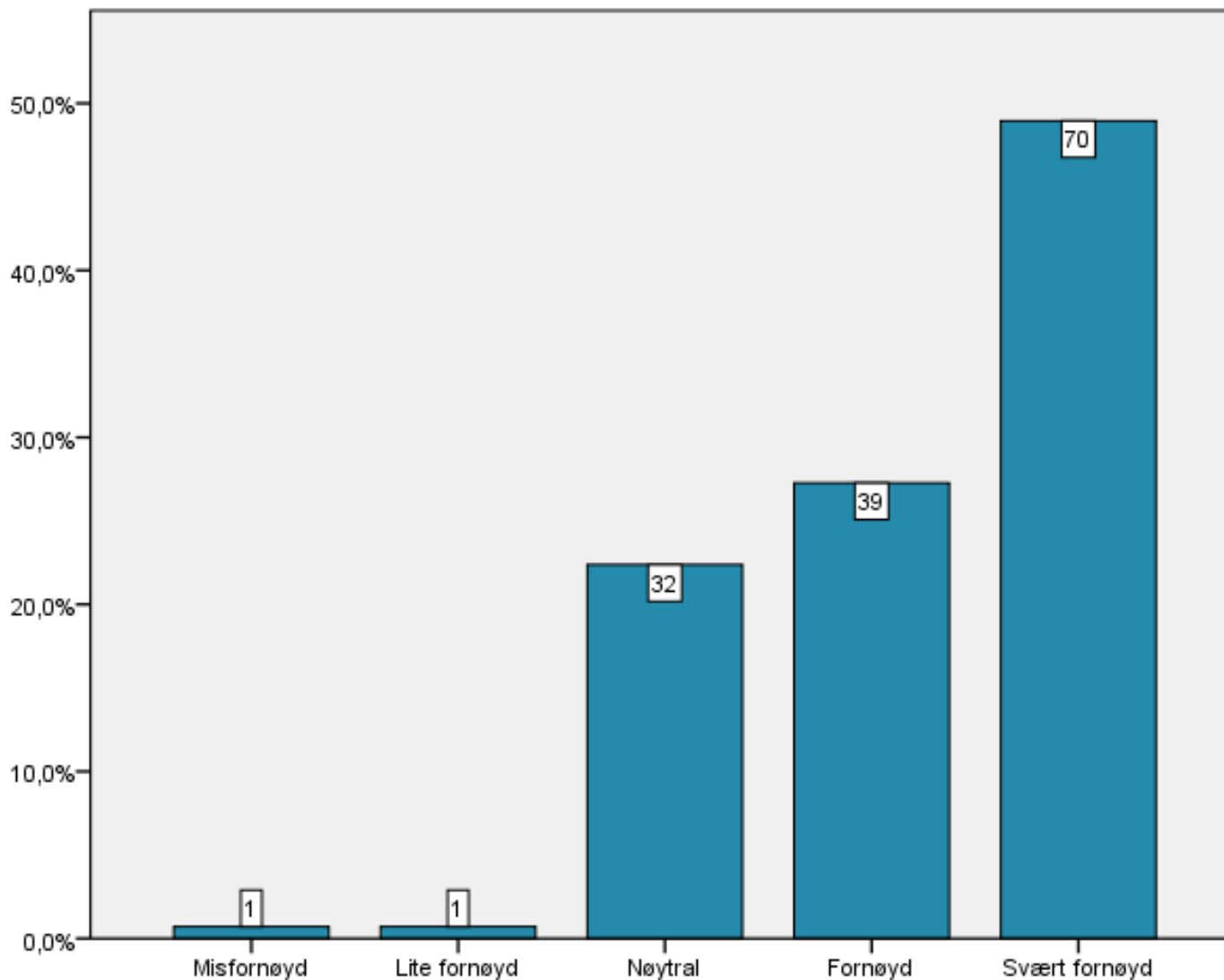
# Hvor viktige er artiklene?

---

	%
Ikke viktig i det hele tatt	0,7 %
Noe viktig	30,3 %
Viktig	35,9 %
Veldig viktig	24,6 %
Absolutt essensielt	8,5 %
Total	100,0 %



# Hvor fornøyde er de faglig ansatte med hjelpen fra biblioteket?



# Verdi for ikke-brukere

---

HiST-biblioteket representerer en verdi også for ikke-brukere (opsjonsverdi, passiv verdi eller eksistensverdi):

- ▶ *Benytter hjelpen svært sjelden, men fint å vite at en kan få god hjelp den dagen en trenger det 😊*
- ▶ *Jeg har tro på at jeg får god hjelp dersom jeg spør.*
- ▶ *jeg vet at jeg kan få god hjelp men har ikke benyttet den ennå*





A classic movie title card for "The End". The text is written in a white, elegant, cursive script. The word "The" is on the top line, and "End" is on the bottom line. A decorative flourish connects the two words. The background is a dark, textured surface, possibly a wall or a screen, with two pairs of red, pleated curtains framing the central text. The curtains are pulled back, revealing the dark background.

*The End*